

**בבית המשפט המחוזי מרכז
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים**

עת"מ 21-06-29092
קבוע לדיון בצו ביניים ביום 6.1.22
בפני כב' השופטת יעל טויסטר ישראל

המבקשות :
1. האגודה לזכויות האזרח בישראל (ע"ר 58-0011567)
2. שדולת הנשים (ע"ר 580085686)

שתייהן ע"י ב"כ עוה"ד גלי זינגר, מ.ר. 27623
ועוה"ד רעות שעאר, מ.ר. 87831
שכתובתן לצורך המצאת כתבי ב-דין :
שדולת הנשים בישראל
רח' הברזל 32, תל-אביב יפו
טל : 03-6123990 ; פקס : 03-6123991 ; ניד : 053-2480065

בעניין שבין :
1. עמותת מועדון כדורגל בנות נתניה, ע"ר 580576866
2. עמותת לקידום כדורסל נשים בנתניה, ע"ר 580422277

כולן ע"י עוה"ד אורי כהנא ו/או יואל יעקב ואח'
משד' רוטילד 3 (קומה 18), תל-אביב יפו
טל' : 03-5668665 ; פקס : 03-5667665

העותרות

- נ ג ד -

1. עיריית נתניה, מס' יישות 500274006

2. העמותה לחינוך בלתי פורמלי בנתניה

המשיבות 1-2 ע"י עוה"ד מיכל מלמד ואח',
מהשירות המשפטי בעיריית נתניה
רח' הצורן 6, נתניה
טל' : 09-8603308 ; פקס : 09-8654506

3. מועדון כדורגל מכבי נתניה (2016) בע"מ

4. מועדוני כדורגל המרכז, השרון והשומרון

המשיבות 3-4 באמצעות ב"כ רועי רוזן ו/או צח שחרור

מרח' דרך מנחם בגין 11 ר"ג, טל : 03-7165168 ; פקס : 03-7165159

5. מכבי השרון נתניה

מרח' יוספטל 15, נתניה

6. מועדון ספורט נתניה קולט כהן

מרח' דיזינגוף 2, נתניה

המשיבות

בקשה להצטרף לדיון במעמד "ידידות בית המשפט"

בית המשפט הנכבד מתבקש להתיר למבקשות להצטרף לדיון בעתירה במעמד של "ידידות בית המשפט".

בתמצית

1. עניינה של העתירה שלפנינו באפליה מגדרית בספורט בעיר נתניה - שבאה לידי ביטוי הפעם הן בחלוקת תמיכות והן בהקצאת מתקנים, על-ידי המשיבה 1.
2. בכל הנוגע לתקציבים מטעם העיריה לתמיכה בקבוצות הספורט – מדובר באפליה המתבססת על קריטריונים מפלים לחלוקת הכספים (הגם שעל פני השטח הם מתחפשים לשוויוניים), והכל משיקולים זרים, שלא על בסיס שיקולים ענייניים, תוך אפליה, באופן לא מידתי ולא סביר באופן קיצוני.
3. כך, לאחר שבית המשפט המחוזי כבר הכיר במסגרת הליך קודם (עת"מ 47024-05-20 **בנות נתניה נ' עיריית נתניה ואח'**) באפליה שיטתית של נשים שנערכה על-ידי המשיבה 1 בחלוקת תקציבי הספורט של המשיבה 1, החליטה המשיבה 1, לשנות את מבחני התמיכה לשנת 2021, וקבעה מגבלה חדשה – לפיה תמיכה מטעם העיריה בקבוצת ייצוג תוגבל לשיעור של 25% מעלות הפעילות הנתמכת של האגודה בשנה שחלפה, כאשר כל סכום שחורג מעבר ל-25% האמורים, יועבר לקבוצות הייצוג האחרות בעיר.
4. ככלל, בקבוצות הנשים, התמיכה העירונית מהווה אחוז נכבד מכלל התקציב של הקבוצה. להבדיל מקבוצות הגברים הנהנות מתקציבים ממקורות מגוונים כאמור – היינו, נהנות מהכנסות ממכירת כרטיסים ומנויים, מכספים המגיעים מהסכמי חסות, פרסום ושידור המשחקים או ממקורות חיצוניים נוספים, קבוצות הנשים נאלצות להסתפק בעיקר, ואולי אף רק, בתקציב העירוני ובתמיכה ממשלתית, ככל שזכאיות לה. הסיבות לכך מגוונות ונובעות מהכשלים הרבים בכל הנוגע לספורט נשים ולתקצובו ונוכח ההבניה חברתית והתרבותית בקשר לכך, כפי שיפורטו בהרחבה בבקשה זו, ומהעובדה שהקריטריונים הקבועים לחלוקת כספים ממקורות מסוימים נותנים העדפה ברורה לגברים.
5. בנסיבות אלה, בהיעדר הכנסות ממקורות אחרים כלל או בשל מיעוטן, התקציב העירוני מהווה את עיקר התקציב הכולל של קבוצות הנשים, בעוד שהוא מהווה רק חלק קטן בקרב קבוצות הגברים (ניתן לראות את הנתונים היטב בטבלאות פירוט התקציב והתמיכה לשנים 2018-2019, 2020-2021, (עמ' 9-10 לתגובת המשיבות 1-2).
6. משעיקר התמיכה בקבוצות הספורט של הנשים ניתן על-ידי העיריה, והעיריה מגבילה את תמיכתה כאמור ל-25% מהתקציב, הרי שמי שנפגע מכך, באופן ישיר, הן הנשים. **ברור כי מדובר בהגבלה המפלה נשים באופן מובהק ובוטה, מבדלת אותן ופוגעת רק בהן, באופן שלעתיים אף יכול להוות מכת מוות עבורן, ולספורט הנשים בכלל**. הפגיעה בקבוצות הנשים הולכת וגדלה עם השנים, כאשר מדי שנה, ההגבלה נגזרת מתקציב הקבוצה בשנה שחלפה, ומאחר והתקציב הכולל יקטן כתוצאה

מההגבלה העירונית, הרי שבשנה שלאחר מכן, התקציב העירוני יקטן עוד יותר, וחוזר חלילה, עד לחיסולן של קבוצות הנשים, בהיעדר תקציב.

7. יודגש: לא רק שקבוצת הגברים לא נפגעת מהגבלת התמיכה כאמור לשיעור של 25% (מאחר וככלל שיעור התמיכה העירוני ממילא נמוך משיעור זה), אלא שהגבלת התמיכה כאמור משרתת את קבוצת הגברים באופן שכל שסכום שהנשים היו זכאיות לקבל, אלמלא אותה הגבלה, עובר לקבוצות עליהן לא חלה המגבלה בפועל – היינו, קבוצת הגברים.

8. מכל האמור לעיל עולה כי לא רק שהנשים נפגעות ולא מקבלות הכנסות ממכירת כרטיסים, פרסום, שידור וכו', אלא שגם בקבלת התמיכות העירוניות, הן מופלות כאמור. דווקא משום שידן של הנשים על התחנתונה בקבלת התקציבים מהמקורות האחרים, חיוני להקפיד שלפחות התמיכות הציבוריות ייעשו בצורה שוויונית, שאינה מפלה, ואף בהעדפה מתקנת לטובת הנשים, באופן שמצמצם את הפער, ומעניק לנשים אפשרות להתקדם מקצועית ולצבור פופולאריות בפני עצמן.

9. בנוגע לאפליה בהקצאת המתקנים - העדר חלוקה שוויונית של המשאבים והמתקנים הקיימים ודחיקת קבוצות הנשים, הנערות והילדות לאימונים במתקנים לא ראויים ובשעות בלתי אפשריות, מהווה גורם ישיר לפגיעה בפעילויות ספורט תחרותיות לילדות. זאת, יחד עם היעדר תקציבים ראויים, ויחד עם חוסר המודעות הציבורית ותפיסות שגויות לגבי ספורט ונשים כפי שיפורט בהמשך, גוררים ביקושים נמוכים לפעילויות ספורט תחרותיות וקבוצתיות לילדות ונערות, וכתוצאה מכך גם לנשים בהמשך. מחסור בספורטאיות מצטיינות ומטופחות מגיל צעיר גורר בהמשך לכך הישגים בינוניים, העדר עניין ציבורי, ומחסור בדמויות לחיקוי עבור ילדות העוסקות בספורט, וחוזר חלילה.

10. הנה לפנינו שני מנגנונים – האחד בנוגע לאפליה בתקצוב והאחר בנוגע לאפליה במתקנים - המדגימים היטב את אפלייתן של נשים בישראל בתחום הספורט בכלל והספורט הקבוצתי בפרט, כל אחד כשלעצמו, ושניהם יחדיו.

11. על רקע זה, מטרתה של בקשה זו להציג בפני בית המשפט הנכבד את ההקשר הרחב של חלוקת המשאבים בתחום הספורט, דרכו ניתן לראות לא רק כשל במיגור ההפליה בין נשים לגברים, אלא הנצחה ואף העמקה של פערים קיימים.

12. המבקשות להצטרף מעוניינות לכוון זרקור אל הבעיות המרכזיות בתחום: **ראשית** - מלכתחילה הכסף "הגדול" של המועצה להסדר ההימורים בספורט כלל לא מחולק באמצעות מבחני תמיכה אלא באמצעות הסכמים מול איגודי הספורט או הליגות השונות, ורובו הולך לספורט הגברים. **שנית** - גם בתמיכות הפורמאליות - של הרשויות המקומיות ושל משרד הספורט - מבחני התמיכה מתבססים על פרמטרים שהם לכאורה ניטראליים, אולם בפועל משמרים את הנחיתות של ספורט הנשים, נחיתות שנגרמת מעשרות שנים של הזנחה והפליה.

13. כך, במקרה שלפנינו, מבחני התמיכה המגבילים מראש את גובה התמיכה לשיעור של 25% מהתקציב של השנה הקודמת, פוגעים באופן מובהק בנשים, כאשר ההגבלה האמורה על אף שהיא נחזית נייטרלית, משפיעה למעשה רק על קבוצות הנשים, שוללת רק מהן כספים שאילו לא ההגבלה היו

זכאיות לה, ולא רק שאיננה פוגעת בגברים, אלא גברים מקבלים את אותם כספים שנשללו מהנשים. המבחנים מתעלמים מההפליה רבת השנים של ספורט הנשים וכך מייצרים מעגל שוטה, שמנציח את המצב.

14. המבקשות להצטרף מדגישות כי אין די במתן תקציבי עידוד או תמיכות ייעודיות לנשים במסגרת העדפה מתקנת, כפי שהמשיבות 1-2 מנסות לטעון בתגובה המקדמית מטעמן. אלו תמיכות חשובות וחיוניות, אך אם אמות המידה הבסיסיות לתמיכה הן לא שוויוניות, אז המציאות לא תשתנה. ואכן - במבחן התוצאה, חרף הצהרות מפורשות של המחוקק ושל בתי המשפט על החשיבות בשוויון בספורט, נשים נהנות מתקציבים נמוכים באופן משמעותי מגברים. נשים משחקות פחות ומתקצבות פחות בתחומי ספורט קבוצתיים ותחרותיים.

15. לאורך השנים נעשו מאמצים שונים לקדם את היקף הספורט הנשי, בין היתר, בעקבות עתירות לבתי המשפט, ונקבעו קריטריונים (מבחני תמיכה) לתקצוב הכוללים גם העדפה מתקנת. אף חרף ההצהרות הרבות, מבחינה תוצאתית השינוי המיוחל לא מגיע.

16. הנזק אינו רק בתקצוב הנמוך לעותרות, הנזק הוא בגדיעת התקווה של דורות שלמים, בחוסר מתן הזדמנות שווה לילדות להסתכל על גיבורות ספורט וללכת בעקבותיהן. זאת ועוד, בשל הקשר בין עיסוק בספורט לבין חיזוק בטחון עצמי ומנהיגות – מדובר בפגיעה בסיכוי של נשים להיות שותפות מלאות בחברה.

17. המקרה הקונקרטי שנדון בעתירה, שבו נעשה למעשה קיצוץ חד בתקציבי קבוצות הנשים והן מופלות מגדרית גם בהקצאת המתקנים על ידי המשיבה 1, אינו מתקיים בוואקום. מטרת הבקשה הינה לסייע בידי בית המשפט לזהות את הכשלים החוזרים בכל הקשור לספורט נשים בכלל, ובמבחני התמיכה בפרט, ולסייע לו להכריע בעתירה ובבקשה המונחת בפניו, כאשר מונחת לפניו תשתית עובדתית ומשפטית רחבה ככל הניתן.

הטעמים לצירוף המבקשות במעמד "ידיד בית המשפט"

18. בהלכת קוזלי הכיר בית המשפט העליון בקיומו של מוסד "ידיד בית המשפט" והתווה את מערך השיקולים והמבחנים שבהתקיימם ראוי לצרף במעמד זה גוף ציבורי כמתדיין בסכסוך שהוא אינו צד ישיר לו: "בצד הכלל העקרוני לפיו בפני בית המשפט מצויים בעלי הדין הנוגעים בסכסוך הספציפי... מצווה על בית המשפט הדין בסכסוך ליתן דעתו – במקרים המתאימים לכך - גם להיבטים כוללניים יותר של הסכסוך שבפניו... מקום בו ישנו גוף ציבורי – שאמנם אינו צד ישיר להליך – אך יש לו אינטרס רחב בפתרון ההליך והיכרות עם המטריה הנדונה, הרי שניתן לאותו הגוף להשמיע עמדתו בנדון בצד העותר... בכך, יינתן ביטוי לאותם הגורמים המייצגים והמומחים, שיש להם עניין בנושא הדיון ויש בידיהם, בה בעת, לסייע לבית המשפט בגיבוש עמדה והלכה המשקפת נאמנה את מגוון המצבים והבעיות שבסוגיה שבפניו" (מ"ח 7929/96 קוזלי נ מ"י פ"ד נג(1) 529, 554 (1999)).

19. מאז, צורפו גורמים ציבוריים רבים לדיונים בנושאים שונים - בבית המשפט העליון, בבתי הדין לעבודה ובבתי המשפט המחוזיים. אגב כך, גובשה בפסיקה רשימה לא סגורה של קריטריונים לצירוף "ידיד בית משפט", ובין היתר: מהות הגוף המצטרף ומומחיותו; ניסיונו של הגוף והייצוג שהוא מעניק לאינטרס שבשמו הוא מצטרף; סוג ההליך והפרוצדורה הנוהגת בו; מהות הצדדים הישירים להליך; והתרומה הפוטנציאלית לדיון.
20. **המבחנים שנקבעו בפסיקה בעניין זה מתקיימים במקרה שלפנינו** ותומכים בצירוף המבקשות לדיון דנן. המבקשות הן עמותות הפועלות שנים ארוכות מאוד להגנה על זכויות אדם בכלל, זכויות נשים והזכות לשוויון מגדרי, ומייצגות את האינטרס של ציבור הנשים וכל מי שדוגל בשוויון מגדרי.
21. בין השאר מתמחות המבקשות להצטרף גם בתחום השוויון המגדרי בספורט. האגודה לזכויות האזרח צורפה כידידת בית המשפט להליך שעסק בתמיכה עירונית בקבוצת כדורגל נשים באר-שבע (עת"מ 23013-10-18 **העמותה לקידום כדורגל בבאר שבע נ' עיריית באר שבע** (5.9.2019) להלן: **עניין באר שבע**). שדולת הנשים, הגישה עתירה באיגוד הכדורשת כאיגוד ספורט לפי חוק הספורט (בג"ץ 3996/19 **איגוד הכדורשת הישראלי נ' שרת התרבות והספורט** (4.11.2019)), ושתי המבקשות אף צורפו במעמד של ידידות בית משפט לבג"ץ 2640/19 **שמעון מימון נ' המועצה להסדר ההימורים בספורט** (7.2.2021), שעסק באפליה מגדרית במבחני התמיכה של משרד הספורט.
22. עוד יודגש, כי המבקשות אינן מבקשות להתערב בשאלות עובדתיות פרטניות, הנוגעות לסכסוך הפרטני, אלא לייצג את האינטרס הציבורי בשמו הן פועלות, של הגנה על הזכות לשוויון.
23. המבקשות להצטרף מבקשות בשלב זה להגיש חוות דעת מטעמן ויפעלו בהתאם להנחיות בית המשפט הנכבד.
24. העותרות נתנו את הסכמתן לבקשה.

עמדת המבקשות

א. רקע - הקשר בין ספורט ושוויון מגדרי

25. לעיסוק בספורט מיוחסת בריאות פיזית ומנטלית ומיצוי יכולות וכישורים במגוון תחומים. ספורטאים הם גיבורים פופולריים המזוהים עם תכונות הרואיות הנתפסות כראויות לחיקוי והערצה. מחקרים ברחבי העולם הוכיחו כי ערך מוסף מיוחס לעיסוק בספורט בכל הגילאים ובפרט בגילאים צעירים, כיוון שהפעילות תורמת להתפתחות תקינה, וכן לפיתוח דימוי גוף בריא וחיובי (ר' [פעילות גופנית וספורטיבית לילדים ולבני נוער, נייר עמדה של האיגוד הישראלי לרפואת ילדים 2018](#); נעמי פייגין "הבנים לכדורגל והבנות לפח הזבל: פעילות גופנית ודימוי עצמי של בנות" **עלמה: כתב עת לקידום מעמד האישה** 13 (2004)).
26. עיסוק בספורט קבוצתי - תחרותי (כדורגל, כדורסל וכדומה) הוכח כיעיל במיוחד לחיזוק הביטחון העצמי וכישורי המנהיגות וההסתגלות החברתית. ספורט תחרותי קבוצתי הוא כלי חשוב ליצירת

ביטחון עצמי, דימוי גוף משופר, כישורי עבודה בצוות ונחישות. בספורט את לומדת לנצח, אבל לא פחות חשוב מזה – להפסיד, ולקום מחדש.

27. כל אלה נכונים עבור בנות ובנים כאחד, אלא שילדות, נערות ונשים זכות מאז ומעולם להזדמנויות ולעידוד פחותים משמעותית בכל הנוגע לפעילות ספורטיבית, וביחס לספורט קבוצתי והישגי בפרט. הכתיבה האקדמית בתחום מדעי החברה מנתחת את הגורמים לתפיסת ספורט הנשים כנחות ונשים ספורטאיות כנחותות ביחס לגברים. בין הגורמים: דעות קדומות הקיימות מראשית האנושות, והמבוססות על יתרון פיזיולוגי של גברים, ועל תפקידיהם המסורתיים של נשים וגברים בחברה ובמשפחה.

Yair Galily & Moran Betzer-Tayar (2014): Losing is Not an Option! Women's Basketball in Israel and its Struggle for Equality (1985–2002), **The International Journal of the History of Sport** (2014) p. 5 (להלן – **גלילי ובצר-תייר**)

28. במשך רוב ההיסטוריה המודרנית, נאסר על נשים באיסור מוחלט לעסוק ולהתחרות במרבית ענפי הספורט התחרותיים וה"גבריים" מתוך תפיסה פטרנליסטית לפיה נשים עלולות לפגוע בעצמן אם יתחרו בענפים אלה (דנה רוט "נשים בספורט: מהר יותר" נגה - **כתב עת פמיניסטי** (1984)).

29. ההבניה החברתית והתרבותית בספורט אינה בגדר נחלת העבר, והיא נוכחת מאוד בזירות רבות גם כיום. כך למשל, בנות ונערות עדיין זכות לתמריץ חברתי מופחת לעיסוק בספורט בשעה שבנים המצטיינים בספורט זוכים לעידוד רב ויכולים לצפות לתגמול עתידי עבור מאמץ והשקעה בתחום (ר' יואב בורוביץ, פערי השכר - גרסת הספורט: [למה כדורגלנית צמרת מרוויחה פחות ממיינימום?](#), **אתר זה מרקר**, מרץ 2012).

30. עולם הדימויים התקשורתי תופס בנות העוסקות בספורט באופן אינטנסיבי (ובייחוד בתחומי ספורט מסוימים) כאגרסיביות חריגות ו"בלתי נשיות", בשעה שבנים ספורטאים נתפסים כמובילים חברתית, וכבעלי כח רצון ומשמעת.

Marlene A. Dixon and Stacy M Warner" :More Than Just Letting Them Play :Parental Influence on Women's Lifetime Sport Involvement" **Sociology of Sport Journal** , 2008 ,25 ,538-559.

31. קושי נוסף העומד בפני נשים נובע מתפיסת תחום הספורט כתחום תחרותי וכוחני, שהעיסוק בו אינו מתיישב עם תכונות המיוחסות לנשים באופן מסורתי (בדומה לתכונות הנחשבות לרצויות ונחוצות עבור מנהיגות והובלה בתחומים אחרים).

Jorid Hovden, Female top leaders – prisoners of gender? The gendering of leadership discourses in Norwegian sports organizations, **International Journal of Sport Policy and Politics**, 2: 2, 189-203 (2010) ("הובדן") (להלן – **הובדן**).

32. שילובם של גורמים אלה מוביל למחסור משמעותי במודלים נשיים למנהיגות בתחום הספורט ולהתייחסות לספורט הנשים כמשני בחשיבותו.

33. חרף העלייה העקבית בהישגי נשים בתחומי הספורט התחרותי, וחרף רצון הציבור (מצד נשים וגברים כאחד) לצפות ביותר שידורי ספורט נשי, כפי שראינו באופן מובהק במונדיאל כדורגל הנשים האחרון, אשר נתוני הצפייה שלו עמדו על 1.1 מיליארד מרחבי העולם ונתונים אלו גבוהים פי שניים מהמונדיאל הקודם בשנת 2015 (ר' מיכל גרא מרגליות "מונדיאל הנשים הוא לקידום כדורגל נשים ולקידום נשים בכלל" **כלכליסט**, יולי 2019), ממשיכה התקשורת בישראל להעניק עדיפות מובהקת לסיקור ספורט גברי. הסיקור התקשורתי בתחום הספורט בישראל ממוקד באופן כמעט בלעדי בספורטאים גברים, ובנעשה בליגות הגבריות. גם כאשר מסקרת התקשורת ספורט נשים - הסיקור אינו תמיד ענייני ומכבד (ראו לעניין זה: ת"א (ת"א) 39231/06 **עמותת ל.כ.נ רמת השרון לקידום כדורסל נ' רשת שוקן** (30.12.07)).

34. בכך מנציחה התקשורת את המצב הקיים הרואה בספורט תחום "גברי" בעיקרו ובמהותו (לניתוח הסיקור התקשורתי של ספורטאיות וספורטאים ר' גם עלינא ברנשטיין "מי שמע על טלי שפושניקוב" **פנים - כתב עת לתרבות**, חברה וחינוך, 25 (2003)). לעומת פופולריות גבוהה של ספורט הגברים, הנובעת משלל גורמים, וביניהם חשיפה, אצל הנשים הסיפור הוא הפוך - אין חשיפה מספקת בתקשורת של ספורט הנשים, וכתוצאה מכך ספורט הנשים זוכה לפחות פופולריות באופן מובהק. בנסיבות אלה, גם הסכמי השיווק והשידור נחתמים עם קבוצות הגברים, ככלל, ולא עם הנשים. נוצר מעגל שוטה שבו בשל העדר סיקור ליגות הנשים, וסיקור אינטנסיבי של ליגות הגברים, מחונך הציבור להעדיף את ליגות הגברים, ושיקול זה מנציח את הבחירה של כלי התקשורת בסיקור.

35. זירת הספורט היא זירה חברתית חשובה המושכת עניין תקשורתי רב. בעידן הנוכחי, עיסוק בספורט הוא בין העיסוקים התרבותיים הפופולאריים, הנגישים לשכבות אוכלוסייה רחבות ומגוונות. העיסוק הרב באירועי ספורט ובחייהם של ספורטאים בתקשורת כדמויות ציבוריות לכל דבר (סלבריטאים), מעיד על הפרופיל הציבורי הגבוה של התחום ועל חשיבות פיתוח המודעות לעיסוק של נשים בספורט. לא לחינם מופיעה בספרות האקדמית טענה, לפיה מעמדן של נשים בתחום הספורט מהווה אינדיקציה למעמדן הכללי בחברה: "תרבות הספורט היא מרכיב נכבד בתרבותו של עם, ומעמד האישה בספורט משקף את מעמדה בחברה. ויש המוסיפים - כי מעמד האישה בחברה הוא ביטוי מהימן להתפתחותה של אותה חברה. בחברות המעודדות קידום חברתי, האישה זוכה לחירויות רבות יותר מאשר בחברות נחשלות, בהן קיים דיכוי חברתי. הגוף והנפש אחד הם, ועל כן יש חשיבות רבה בפיתוח המודעות לעיסוק בפעילות גופנית ובספורט (...)" (שלומית טור ניר "הספורט כמעוז השוביניזם" **עלמה: כתב עת לקידום מעמד האישה** 10 (2001)).

36. מעמדו הנחות של הספורט הנשי נוכח כבר מהילדות. תכנית הלימודים המועברת בשיעורי החינוך הגופני בבתי הספר מבחינה בין פעילויות המתאימות לבנים ולבנות, באופן המחזק את ההבניה החברתית הקיימת, המכוון את הבנות לעיסוק בתחומי ספורט מצומצמים ומוגדרים מראש. ענת לבנת, סגנית מנהלת אגף הספורט בעיריית בת ים ויועצת לקידום מעמד האישה, מספרת בראיון

ש"כבר בכיתות הנמוכות מנותבים הבנים למרחבים הגדולים והפתוחים, שם הם יתנסו במשחקי הכדור למיניהם. לעומת זאת, את הבנות ילמדו לקפוץ בדילגית, להשתעשע עם חישוק ולכלל היותר ילמדו ריקוד כלשהו" (ר' ולריה סייגלשיפר, [גם בספורט הנשים נותרות מאחור גלובס](#), 28.3.2018).

37. העדר ההיצע של פעילויות ספורט תחרותיות לילדות, הנובע ממחסור במשאבים ומתקנים, יחד עם חוסר המודעות הציבורית גוררים **ביקושים נמוכים לפעילויות ספורט** תחרותיות וקבוצתיות לילדות ונערות. מחסור בספורטאיות מצטיינות ומטופחות מגיל צעיר גורר בהמשך לכך הישגים בינוניים, העדר עניין ציבורי, ומחסור בדמויות לחיקוי עבור ילדות העוסקות בספורט, וחוזר חלילה. כפי שנראה לעיל, על אף חשיבותם הרבה של מוסדות הספורט במישור החברתי, קידום מעמדן של נשים בתחום מתעכב ומתאחר. בעיה זו זוכה לעניין ציבורי מועט, כאילו מדובר בגזירת גורל שאין להילחם בה. בעידן שבו בולטת השאיפה לשוויון מגדרי ולניפוץ תקרות זכוכית, למרבה הצער, הספורט התחרותי עדיין נתפס כתחום גברי, המסרב לקבל לחיקו את הנשים אולי יותר מכל מוסד חברתי אחר (Yair Galili, Ilan Tamir: "Women's Sports Coverage in Israel: Perception Versus Reality" **International Journal of Sport Communication**, 3, 92-112 (2010)).

ב. תמונת מצב - ספורט הנשים בישראל

38. לדיון הציבורי על הפתרון ההולם לקידום מצבו העגום של ספורט הנשים בישראל היסטוריה ארוכה ומרשימה, אך הישגים מועטים בשינוי המציאות בשטח, לאור יחסי הכוחות והחסמים המבניים הניצבים בפני נשים בתחום הספורט, כפי שיובא להלן.

39. כבר בשנת 1998, לפני כחצי יובל, פורסם דוח ועדה בראשות השופט (בדימוס) דב לוי, שהוקמה לצורך בדיקת המבנה וההתנהלות של גופי הספורט המתוקצבים בישראל (להלן: "**ועדת לוי**"). בדוח נקבע כי קיימת הפליה שיטתית של נשים בספורט (**דו"ח ועדת לוי לבחינת מבנה הספורט בישראל, 1998, ס' 5.3 למסקנות הועדה**).

40. על מנת לצמצם את הפערים, הציבה הוועדה ארבע מטרות-על: הגדלת היצע הפעילויות לנשים ולנערות; **חלוקת המשאבים לקבוצות ולמועדוני ספורט באופן שווה ללא הפליה על בסיס של מין**; קידום מנהיגות נשים בספורט וייצוג נשים בקרב מקבלי החלטות (מאמנות וחברות בארגוני הספורט במדינה); ושינוי עמדות החברה והתקשורת לגבי ספורט נשים (שם, סעיף 5.4 להמלצות הוועדה).

41. בפברואר 2005 הוגשו המלצותיה של הוועדה המייעצת שמינתה שרת הספורט דאז (לימור לבנת) לעניין ספורט הנשים (להלן: "**ועדת קונסטנטיני**") לבחינת מצבו של ספורט הנשים. הוועדה הצביעה על שלושה כשלים עיקריים: **היעדר משאבים שוויוניים לנשים**, היעדר יד מכוונת ותוכניות ארוכות טווח לספורט נשים, בעיה תדמיתית בכל הקשור לילדות ונשים בספורט (**משרד מבקר המדינה, דוח שנתי 163**, "היבטים בפעולות לקידום ספורט נשים בישראל, 1481, 1490" (2013)).

42. בנוסף הדגישה ועדת קונסטנטיני את הצורך בייצוג הולם לנשים במוקדי קבלת החלטות ובקרב מובילי המדיניות בתחום הספורט. כמו כן הודגשה בדוח חשיבות הפעילות למען הגברת ההזדמנויות לנשים לעסוק במקצועות הספורט השונים: כשופטות, מאמנות, מנהלות ליגות, כתבות, עורכות עיתוני ספורט שדרניות ומבקרות ספורט. חברי הוועדה המליצו, בין היתר, על הקמת גופי תכנון מדיניות וביצוע ייחודיים לקידום ספורט הנשים, לדאוג לתקציבים ייעודיים לפיתוח תשתיות לספורט ילדות, נערות ונשים, ולפעול לשינוי עמדות כלפי השתתפות נשים תחומי ספורט תחרותיים באמצעות הסברה ויחסי ציבור בכלי התקשורת, ובאמצעות מערכת החינוך.

43. בהמשך לכך הגישה המחלקה לספורט נשים במנהל הספורט שבמשרד החינוך התרבות והספורט את "התכנית הלאומית לספורט נשים בישראל 2005-2012". בתכנית הוצבו שלוש מטרות על: ראשית, הקמת תשתית איכותית של ספורטאיות בפריסה ארצית, הגדלת מספר הספורטאיות וקבוצות הנשים; שנית, קידום מנהיגות נשים בספורט מאמנות וחברות בארגוני הספורט במדינה; ושלישית, שינוי עמדות ביחס לספורט נשים (ר' להלן **משרד מבקר המדינה, דוח שנתי 63**).

44. בעקבות המלצותיה של ועדת קונסטנטיני ובעקבות הגשת התכנית הלאומית לספורט נשים, החליטה הממשלה במרץ 2005 להסמיך את שרת הספורט להקים מועצה ציבורית לקידום ספורט נשים שתייעץ לממשלה, למשרד הספורט ולשרת הספורט בכל הנוגע לקידום ולפיתוח של ספורט נשים בישראל (להלן: "**המועצה לספורט נשים**" או "**מועצת אתנה**"), [החלטת ממשלה מס' 3416, מיום 21.03.2005](#).

45. הוועדה הציבורית לקביעת אמות מידה לחלוקת כספי המועצה להסדר ההימורים בספורט (להלן: "**ועדת לובצקי**") שהתכנסה על פי החלטת שרת התרבות והספורט בשנת 2012, אימצה גם היא בהמלצותיה את הרטוריקה לפיה קיימת חשיבות עליונה לקידום ספורט הנשים ואף הכלילה אמת מידה "מתקנת" המזכה ספורטאיות נשים בהעדפה מתקנת.

46. הנה כי כן, **במהלך השנים קודמו תיקוני חקיקה, נתקבלו החלטות ממשלה והחלטות לשינוי מדיניות משרד התרבות והספורט, הוקמו גופים ייעודיים מיוחדים לקידום ספורט הנשים, כונסו ועדות מיוחדות והמלצותיהן אומצו בהחלטות נוספות. למרות ולאחר כל אלה - אין חולק על העובדה, שספורט הנשים התחרותי בישראל סובל מנחיתות תקציבית קשה גם כיום, כפי שיתואר להלן.**

47. בשנת 2012 פרסם מרכז אדוה דו"ח שוויון מגדרי בספורט שסקר את התמיכות שמעביר מנהל הספורט לרשויות המקומיות לפעילות איגודי הספורט והספורט העממי ברשויות המקומיות (סל הספורט) (להלן: "**דו"ח סייגלשיפר**"). הדו"ח העלה כי בשנת הפעילות 2011-2012 תקצוב הגברים הבוגרים היה פי 6 מאשר הנשים: 23,889 ספורטאים-גברים לעומת 3,973 ספורטאיות-נשים. בנוער המצב היה חמור יותר - הנערים תוקצבו פי 12 מהנערות: 27,810 ספורטאים-נערים לעומת 2,170 ספורטאיות נערות. כן נמצא כי כ-88% מהתקציבים לענפי הספורט הקבוצתי וכ-66% מהתקצוב לענפי הספורט האישיים, הוקצבו לגברים, והיתר לנשים (ולריה סייגלשיפר מבט מגדרי על תקצוב הספורט בישראל, **מרכז אדוה**, נובמבר 2012).

48. בשנת 2013 פרסם משרד מבקר המדינה דו"ח בנושא "היבטים בפעולות לקידום ספורט נשים בישראל" (משרד מבקר המדינה, **דוח שנתי 63**, "היבטים בפעולות לקידום ספורט נשים בישראל" (2013)). מהממצאים עולה כי יעדי הממשלה בתחום לא התממשו בשל ליקויים וכשלי תכנון וביצוע. בין היתר נמצא שהמועצה לספורט נשים לא עשתה שימוש בכ-30% מתקציבה השנתי, ולא הקדישה מאמצים מספקים לשינוי דעת הציבור באמצעות הייצוג התקשורתי של ספורט הנשים. כתוצאה מכשלים אלה, ולמרות עלייה מסוימת במספר הנשים הרשומות כספורטאיות בישראל, שיעור הנשים מקרב כלל הספורטאים נותר נמוך (שם, בעמ' 1487). אחוז הספורטאיות מכלל הספורטאים עלה על פי הנטען מ 17.4% ל 19.4% בין השנים 2007 ל-2011.

49. על פי דו"ח מרכז המידע והמחקר של הכנסת אחוז הספורטאיות בשנת 2012 צנח שוב ל 17.4% (שלי מזרחי, שילוב נשים בספורט ופעילות מועצת אתנה בשנת 2013, **מרכז המידע והמחקר** של הכנסת, יולי 2013) (להלן: "דוח מרכז המחקר והמידע").

50. מדוח מרכז המחקר והמידע עולה כי אחוז הנשים בקרב כלל הספורטאים נמוך במיוחד בענפי הספורט הקבוצתי והתחרותי: נשים היוו 8% בלבד מכלל שחקני הכדורגל, 14% בלבד מכלל שחקני הכדורסל. חשוב לציין כי, ככלל, על פי תבחיני הרשויות המקומיות וכן על פי מבחני התמיכה של המועצה להסדר הימורים בספורט, ענפים פופולאריים אלה זוכים לדירוג מירבי ועדיפות עליונה בתקצוב. מהנתונים עולה שנשים כמעט אינן זוכות ליהנות מענפים אלה ומהתקצוב הגדול המוקצה להן (ראו בדו"ח ועדת לובצקי בסעיף 1.5).

51. לצד זאת, היו גם הישגים לשילוב הנשים: חלק משמעותי (42%) מהתקציב שהופנה לאתנה ונועד להגדלת מספר הספורטאיות הוביל ככל הנראה לעליה של השתתפות נשים בענפי ספורט מסוימים. בשנות הפעילות הראשונות של המועצה (2007-2012) נרשם גידול של 269% במספר הספורטאיות בענף הכדורגל (מ-204 ל-753 שחקניות) וגידול של 93% במספר הספורטאיות בענף הכדורסל. מאחר שמספר הספורטאים הגברים גדל גם הוא, הגידול במספר הספורטאיות לא השפיע כמעט על שיעורן היחסי מכלל הספורטאים (שם, בעמ' 8).

52. **מהנתונים המופיעים בהצעת תקציב המדינה לשנת 2019 עולה, כי אי השוויון בעיסוק בספורט הישגי ובהקצאת משאבים לספורט נשמו בסדרי גודל דומים - הפערים בין גברים לנשים אינם נסגרים עם חלוף השנים.** פילוח מגדרי של הספורטאים הרשומים באיגודי ספורט לשנים 2016-2017 הראה כי 77% מהספורטאים הרשומים הם גברים ורק 23% הן נשים. בשנת 2018 מרבית תקציבי התמיכה בתקנת איגודים עבור עונת פעילות זו הגיעו לגברים המשתתפים בהתאם. פער משמעותי במיוחד ניתן לראות במספר קבוצות הספורט בהם משתתפים גברים 85.2% לעומת נשים 14.8% (ראה לעיל הצעת התקציב 2019, עמ' 52).

53. הנחיתות הנמשכת של הספורט הנשי מונצחת, בין היתר, משום שנשים אינן מקבלות הזדמנות להשפיע במידה מספקת על מוקדי הכוח. מחקרים מצביעים על חסמים רבים המונעים ומעכבים השתלבותן של נשים בגופי קבלת החלטות בארגונים ובתחומים המקיימים דומיננטיות גברית. אחד

ההסברים הוא קיומם של מעגלי נטוורקינג גבריים חברתיים ומקצועיים שאינם פתוחים לקבלת נשים ואינם מאפשרים את התקדמותן לעמדות ניהול בכירות (ר' הובדן, לעיל, בעמ' 82-75).

54. ייצוג הולם של נשים בקרב מקבלי החלטות ומובילי המדיניות בספורט מהווה תנאי הכרחי לקידום נשים בספורט, המבטיח כי יובאו בחשבון צרכיהן הייחודיים של נשים בספורט, לרבות בעניין תקצוב, השקעת משאבים וניהולם. כאמור, כבר בדו"ח ועדת לוין משנת 1998 נכללה המלצה מנומקת לחייב מוסדות וארגוני ספורט להקפיד על ייצוג הולם לנשים בהנהלותיהם, אך למרות התקדמות מסוימת שחלה, גם המלצה זו אינה מיושמת בפועל, ואנחנו עדיין רחוקות מייצוג הולם לנשים.

55. כיום נשים מהוות מיעוט ניכר בקרב מקבלי החלטות במנהל הספורט והספורטוטו, באיגודי הספורט, וכן בוועדות המנהלות את מרבית הרשויות המקומיות (ראו לעיל **מדד המגדר בשלטון המקומי**, כ"ן למנהיגות נשים 2017, <https://bit.ly/2HXoMz>).

56. זהו המצב גם בהנהלות האיגודים המקצועיים של ענפים בהם יש שיעורים דומים של ספורטאים וספורטאיות (דוגמת תחום השחייה שבו נשים מהוות 44% מהמתעמלים), וכן בענפים שבהם נשים מהוות רוב בקרב הספורטאים, כמו למשל התעמלות (נשים מהוות 82% מהמתאמנים). הנתונים המעודכנים מראים כי בממוצע רק 23% מתפקידי ההנהלה המצויים באיגודי ספורט מאוישים על ידי נשים (הנתון מתוך **הצעת התקציב לשנת 2019 משרד המדע, טכנולוגיה, החלל, התרבות והספורט**, עמ' 52).

57. ייצוג חסר של נשים מתקיים גם בדירקטוריון המועצה להסדר הימורים בספורט, שמכריע בהיבטים חשובים של תקצוב ספורטאים ואיגודי ספורט - כמו חלוקת כספים והקמת מתקנים. כך, נשים מהוות 32% בלבד מחברי ההנהלה בכלל איגודי והתאחדויות הספורט בישראל (ר' **לעיל הצעת התקציב 2019**, בעמ' 53).

ג. מנגנונים לחלוקת משאבים - כיצד מתקבעת ההפליה נגד נשים בספורט

58. הקצאת משאבים שוויונית היא מרכיב חיוני ביותר לצמצום ההפליה. בארצות הברית נרשם השיפור הגדול ביותר בהשתתפות נשים ובהישגי נשים בפעילויות ספורט תחרותי ובמסגרת איגודי ספורט, הודות לתיקון שנעשה בחוק בשנת 1972 וחייב את הגופים המתקצבים ליישם הקצאת משאבים שוויונית, לנשים ולגברים, בכל פעילות חינוכית או ספורטיבית, ואוסר על הקצאתם של תקציבים באופן מפלה על רקע של אבחנה מגדרית, בכל המוסדות הנהנים מתקצוב ממשלתי. ([TITLE IX OF THE EDUCATION AMENDMENTS OF 1972](#)).

59. המשמעות היא שבכל מקום שבו מוצעת לבנים השתתפות בפעילות ספורטיבית כלשהי קיימת חובה להציע זאת גם לבנות, ולהיפך. מרגע שהחלה אכיפתו המחייבת של הסעיף בכלל מוסדות החינוך, הייתה לדבר השפעה אדירה לטובה על עיסוקן והצלחתן של נשים במגוון רחב של תחומי ספורט, וחלה עלייה של מאות אחוזים במספר הנערות והנשים העוסקות בפעילות ומגיעות להישגים בתחומי

הספורט השונים. ארבעים שנה לאחר תיקון החוק, הושג לראשונה שוויון בין מספר הנשים והגברים העוסקים בספורט תחרותי באוניברסיטאות ובמכללות (Ilan & Galili, 2010; סייגלשיפר, 2012).

60. בישראל, חרף ההצהרות החד משמעיות של כל הגורמים, בדבר הצורך בשוויון, הרי בפועל - ההפליה רק מתבססת, מתקבעת ובמקרים מסוימים אף מעמיקה.

61. על מנת להבין את הכשל הקיים בישראל, אשר מוביל להנצחת מעמדו הנחות של ספורט הנשים, יש להיכנס לעובי הקורה ולבחון את מדיניות הקצאת המשאבים ואת המנגנונים שבעטיים נוצר המצב הזה - כיצד נקבעים תקציבי ספורט ומהם הקריטריונים לקבלת כספים? להלן פרטים בענין זה.

62. **המקורות הכספיים האפשריים של קבוצות הספורט מגוונים - תקציבי הרשות המקומית, תקציב ממינהל הספורט, מכירת כרטיסים ומינויים, תמיכה מהמועצה להסדרת ההימורים בספורט - הסכמי שיווק, חסויות ופרסום, הכנסות משידור משחקים ועוד.**

63. שיטות התקצוב הנוהגות כיום מיטיבות בפועל עם ענפי הספורט הגבריים, ועם איגודי הספורט הגבריים הוותיקים, באמצעות מתן משקל רב בעת חלוקת כספי הטוטו למשל, לקריטריונים המבוססים על פופולריות, שבהם לספורט הגברים יש יתרונות קבועים וברורים על ספורט הנשים ובהם: "רייטינג", "אהדת הציבור", "היקף חשיפת המותג" וכו'.

64. דוגמה הפורשת את המשמעות הרחבה של המקורות התקציביים האחרים – שאינם עירוניים - מגיעה מתחום הכדורסל: בשנת 2016, שינתה המועצה להסדר ההימורים בספורט את הסכמי השיווק שלה בכדורסל באופן שיצר פער של לפחות כ- 50 מליון שקלים בין הסכומים שהועברו במסגרת ההסכמים לליגת הגברים לבין הסכומים שהועברו לליגת הנשים בישראל. בעניין זה הוגשה עתירה לבג"ץ ע"י מינהלת ליגת העל לנשים בכדורסל (בג"ץ 856/16 שטרק נ' המועצה להסדר ההימורים בספורט (19.4.2017)). בתשובתה לעתירה טענה המועצה, כי הפער בין ההקצאות היה ענייני ונבע אך מ"שיקולים עסקיים". העתירה נמחקה לבסוף לאחר שנמצא פתרון למועדונים העותרים, תוך שמירת הטענות העקרוניות (פס"ד מיום 19.4.17).

65. נוכח ההבנייה החברתית והתרבותית שתוארה לעיל, על רקע הכשלים הרבים בכל הנוגע לספורט נשים, ועל רקע העובדה שהקריטריונים הקבועים לחלוקת כספים ממקורות מסוימים נותנים העדפה ברורה לגברים, להבדיל מקבוצות הגברים הנהנות מתקציבים ממקורות מגוונים כאמור – היינו, נהנות מהכנסות ממכירת כרטיסים ומנויים, מכספים המגיעים מהסכמי חסות, פרסום ושידור המשחקים, קבוצות הנשים נאלצות להסתפק בעיקר, ואולי אף רק, בתקציב העירוני ובתמיכה של המדינה.

66. כלומר, התקציב הכולל של קבוצות הגברים, יהיה גבוה באופן משמעותי מהתקציב הכולל של קבוצות הנשים - הן בשל ריבוי מקורות הכנסה אצל הגברים כאמור, והן בשל ריבוי קבוצות תחת אותו מועדון, באופן המגדיל את הכנסות המועדון.

67. בהיעדר הכנסות ממקורות אחרים כלל או בשל מיעוטן, תמיכת הרשות המקומית מהווה חלק הארי מהתקציב הכולל של קבוצות הנשים, בעוד שהוא מהווה רק חלק קטן מתקציב קבוצות הגברים. בנסיבות אלה, כאשר הרשות המקומית שאמורה להקצות את משאביה באופן שוויוני, מגבילה את התקציב הניתן על ידה, ל-25% מהתקציב הכולל של הקבוצה, כלומר מתנה את תמיכתה בגיוס מסיבי של הכנסות ממקורות אחרים - ברור כי מדובר בהגבלה המפלה נשים באופן מובהק ובוטה, ופוגעת רק בהן, באופן שלעיתים אף יכול לסכל את פעילותן. הפגיעה בקבוצות הנשים הולכת וגדלה עם השנים, כאשר מדי שנה, ההגבלה נגזרת מתקציב הקבוצה בשנה שחלפה, ומאחר והתקציב הכולל יקטן כתוצאה מההגבלה העירונית, הרי שבשנה שלאחר מכן, התקציב העירוני יקטן עוד יותר, וחוזר חלילה, עד לחיסולן של קבוצות הנשים, בהיעדר תקציב.

68. זאת ועוד: ההפליה במקרה שלפנינו כפולה וחמורה במיוחד. לא רק שההגבלה חלה בפועל רק על קבוצות הנשים ופוגעת רק בהן, ואין לה כל השפעה על קבוצות הגברים, הרי שכל שקל שהנשים לא מקבלות כתוצאה מההגבלה האמורה על אחוז התמיכה העירונית מתוך התקציב, עובר ישירות לקבוצות הגברים, שמקבלות תקציב נוסף מהעירייה.

69. נבחן את האופן בו נקבע התקצוב לקבוצות ספורט.

חלוקת משאבים על פי תבחינים

70. הנהגת תבחינים לחלוקת משאבים המבוססת על עובדות ושיקולים ענייניים היא הדרך המקובלת להקצאת משאבים. דא עקא שעל-פי הקריטריונים המקובלים כיום לחלוקת הכספים המובילים למתן העדפה בתקצוב לקבוצות ותיקות יותר ופופולריות יותר באופן היוצר מעגל שוטה שבמסגרתו הקבוצה הקטנה והפופולרית פחות מלכתחילה אינה מסוגלת להתחרות משום שכללי המשחק פועלים לרעתה, והמשאבים העומדים לרשותה הולכים ומצטמצמים בשעה שמשאביהן של קבוצות חזקות יותר הולכים וגדלים.

71. נוהל משרד הפנים בעניין תמיכת הרשויות המקומיות במוסדות ציבור (חוזר מנכ"ל 4/2006 פורסם ביום 23.8.06 להלן: "נוהל משרד הפנים") קובע אמות מידה מחייבות בכל הנוגע לחלוקת תמיכות כספיות ע"י הרשויות המקומיות. הנוהל "נועד להסדיר מתן תמיכות, במישרין או בעקיפין, מאת רשויות מקומיות למוסדות ציבור שונים הפועלים, ככלל, בתחומה המוניציפלי של הרשות בנושאי חינוך, תרבות, דת, מדע, אמנות, רווחה, בריאות, ספורט וכיוצא באלה וזאת כאשר הפעילות המתבצעת על ידי מוסד הציבור הנתמך היא במסגרת תפקידיה וסמכויותיה של הרשות המקומית, בהתאם לדיני השלטון המקומי" (סעיף 1.1). הנוהל "...מכוון לקדם בתחום התמיכות, מנהל תקין, שוויון, שקיפות, חסכון, יעילות וכן למנוע פגיעה בטוהר המידות" (סעיף 2.2).

72. על פי הנוהל הבקשות לתמיכה תיבחנה על פי תבחינים שוויוניים שייקבעו מראש למתן תמיכות על ידי הרשות ונקבע בו כי "לא תיתן הרשות המקומית תמיכה אלא על פי תבחינים שנקבעו לפי נוהל

זה" (סעיף 8.1). "תמיכה" מוגדרת כ"מתן טובת הנאה בין ישירה ובין עקיפה, לרבות מענק, הלוואה, ערבות או סיוע כספי אחר...".

73. בפרשת הבית הפתוח בירושלים (ע"מ 343/09 **הבית הפתוח בירושלים לגאווה וסובלנות נ' עיריית ירושלים**, פ"ד סד (2) 1 (2010)) (להלן: "**הבית הפתוח**") קובע בית המשפט העליון כי "חלוקת כספי תמיכות למוסדות ציבור על ידי עיריית ירושלים צריכה להיעשות באופן ההולם את היות העירייה נאמן הציבור על פי נוהל התמיכות ברשויות המקומיות ומכוח עקרון השוויון הכללי, לפי תבחינים ברורים, גלויים, שוויוניים, וענייניים, תוך התחשבות בצרכי כלל האוכלוסייה בעיר" (שם, פסקה 36).

74. בעניין אחר קבע בית המשפט העליון זה מכבר כי קבלת החלטה סבירה על ידי רשות מנהלית, נובעת מתהליך בחינה ושקילה, שבמסגרתו נשקלו כל השיקולים הרלוונטיים לאותו עניין. בהקצאת משאבים וכספים בתחום הספורט, הרשות המקומית מחויבת לשקול בראש ובראשונה את רווחתם וטובתם של התושבים, ולאזן בין צרכים ורצונות סותרים ומנוגדים (ע"מ 662/11 **סלע נ' ראש המועצה המקומית כפר ורדים**, (9.9.2014) פס' 23-24 לפסק דינו של השופט הנדל).

75. קיומם של תבחינים, כשלעצמו, אינו מוכיח התנהלות שוויונית, אם בשל החשש ל"תפירת" תבחינים על פי מידותיו של מי שמקבל אותם ושל מי שלא יקבל אותם, אם בשל החשש שהתבחינים, בדרך שבה נקבעו, עלולים לגלם הטיה סמויה או "הפליה בכיסוי", או אם בשל בחירת "קבוצת שוויון" שהשוואה אליה אינה משרתת את השוויון המהותי.

76. בעניין הבית הפתוח נקבע כי על בית המשפט לבחון את מדיניות הקצאת המשאבים המונהגת בידי הרשויות בחינה מהותית, תוך התייחסות לרציונל העומד בבסיסה של מדיניות ההקצאה ולתוצאותיה של אותה מדיניות בפועל, וזאת גם כאשר קיים קושי להוכיח קיומה של הפליה:

"ההפליה אינה מוכרזת בראש חוצות ואינה ניצבת בראש המגדל, אלא מוכנסת למרתף בעוד התבחינים הגלויים אינם "דוברים אמת אלינו, אחד בפה ואחד בלב ידברו. אין הם קריטריונים אלא מן-השפה-ולחוץ ואין תוכם כברם ... הקושי לזהות את השיקולים הזרים וליתן בהם סימנים גובר כשהחלטה המנהלית נעשית על ידי גוף סטטוטורי-קולקטיבי המונה חברים רבים, כמו מועצת העיר בענייננו ... אכן, קשה לבית המשפט לבחון "כליות ולב" של הרשות המנהלית, ולשם כך נדרש בית המשפט להסתמך על תשתית ראייתית נסיבתית או סטטיסטית. אפשרות נוספת היא להידרש לפגמים חיצוניים שיש בהם כדי להעיד על שיקולים זרים או פסולים של הרשות המנהלית ... כך, לדוגמה: החלטה "שותקת" המעידה על עצמה כי התבססה על טעמים בלתי ענייניים ... סחבת ועיכוב בלתי סביר בהליך קבלת החלטתה של רשות מנהלית ...; ואף שיעור כישלון גבוה בבחינות רישוי העיד על כוונה להכשיל את הנבחנים מתוך שיקול זר של 'סגירת השוק'..." (**הבית הפתוח**, פס' 38 לפסק דינו של השופט עמית).

77. השופט זמיר התייחס בפסק דינו בעניין **התנועה המסורתית** (בג"ץ 1438/98 **התנועה המסורתית נ' השר לענייני דתות**, פ"ד נג(5) 337, 384 (1999)), לבעייתיות הקיימת בקביעת תבחינים כמותיים

לחלוקת כספי תמיכות, ולטעמים העשויים להצדיק בחינה קפדנית שלהם, אשר לעתים תוביל לפסילתם. גם כאשר התבחין הכמותי מבוסס על שיקול ענייני, הוא עלול לקבל משקל בלתי סביר ולשלול שיקולים ענייניים אחרים, או לא לאפשר לתת להם את המשקל הראוי (השוו: **עניין המרכז לפלורליזם**, בפסקה 18). בנוסף, כאמור, שימוש בתבחין כמותי מעלה חשש ליצירת מונופול של מוסדות גדולים ובעלי כח, ולפגיעה בעקרונות דמוקרטיים כמו הגנה על המיעוט, גיוון ופלורליזם.

78. נקודת הפתיחה של ספורט נשי היא חשיפה נמוכה לציבור. וכך באמצעות המנגנונים לתקצוב משתמר המעמד בתחתית ההירארכיה (ר' והשוו הדיון אודות יצירתו של מעגל שוטה סביב הגדרת המונח "עבודה שוות ערך" בחוק שכר שווה לעובדת ולעובד, תשנ"ו-1996, במסגרת בג"ץ 1758/11 **אורית גורן נ' הום סנטר בע"מ** (17.5.2012); סע"ש (ת"א) 52538-07-14 **אורלי חביב נ' שטראוס גרופ בע"מ** (1.1.2015)).

79. כך, שיקולים של רייטינג הם דוגמא לשיקול שמקבע מצב קיים. רוב החשיפה באמצעי התקשורת היא לספורט גברי ומשכך תגמול על חשיפה בהחלט מקפח את הנשים. ראוי לציין בהקשר זה כי בעקבות עתירות שהוגשו בעניין, חויבה רשות השידור, כגוף ציבורי, לשדר משחקי ספורט תחרותי של נשים, תוך מתן תשומת לב ראויה לצורך לקדם שוויון מהותי, וללא תלות בשיקולים של "רייטינג" (ר' בג"ץ 9935/06 **אנדה רמת השרון נ' רשות השידור** (מיום 10.1.07)).

80. למעלה מן הצורך נציין כי העיקרון של חלוקת תמיכות לפי תבחינים שוויוניים חל גם על רשויות המנהל שאינן מהוות אורגנים של המדינה וכן על גופים ציבוריים נתמכים (ראו: דפנה ברק-ארז "אכיפתו של תקציב המדינה וחוזי המנהל" **המשפט** א' 253, 254 (תשנ"ג) (ראו גם: יצחק זמיר **הסמכות המינהלית** א' 248 (2010); בג"ץ 5325/01 **עמותת ל.כ.נ. לקידום כדורסל נשים נ' המועצה המקומית רמת השרון**, פ"ד נח(5) 79, 89 (2004); בג"ץ 10285/04 **עמותת מועדון כדורסל נשים עירוני חיפה מוצקין נ' עיריית חיפה** (19.7.2005)).

תקצוב באמצעות הסכמי שיווק ופרסום "חסויים" ובאמצעות חסויות

81. נקודת המוצא הבלתי שוויונית בענייננו נובעת בין היתר מהעובדה שקבוצות הספורט ופעילותן הן בעלות אופי וחשיבות ציבורי, אך קבוצות ספורט הגברים זוכות כיום, לאחר עשרות רבות של שנים שבמהלכן זכו לתמיכה ממשלתית ועירונית נדיבה, לפופולריות עצומה, אשר מאפשרת להן לגייס סכומים נכבדים לקידום פעילותן ולגלגל רווחים, כגוף עסקי לכל דבר ועניין, זאת להבדיל ממרבית קבוצות הנשים. נתייחס לכמה ממקורות ההכנסה הקיימים בענף:

82. **הסכמי שיווק** - נתחיל בכך שעשרות מיליוני שקלים מוזרמים מהמועצה להסדר ההימורים בספורט לקבוצות הספורט שלא באמצעות אמות מידה שקופות, אלא דרך הסכמים פרטניים ולא שקופים המשתנים מעת לעת, אינם מונגשים לציבור ושאינם כפופים למבחני התמיכה הקבועים על ידי משרד הספורט. נכון לשנת 2016, למשל, העברות המועצה להסדר ההימורים בספורט רק במסגרת הסכמי שיווק עמדו על 72,917,350 ₪, ומתוכם לענף הכדורגל 57,827,968 ₪ (מסמך ממ"מ של הכנסת, מידע

על מימון ציבורי לספורט (בדגש על ענף הכדורגל) באמצעות הכנסות מהימורים – בדיקה משווה, 8.11.2017).

83. **חסויות** - בנוסף לתמיכה בפעילות הספורטיבית של איגודי ואגודות הספורט, תומכת המועצה להסדר ההימורים בספורט באיגודים ובאירועי ספורט מסוימים על ידי מתן "חסות". הקריטריונים למתן חסות הנם שיווקיים גרידא וכוללים את הפרמטרים הבאים: מספר האוהדים באצטדיונים, מספר הצופים בענף, סיקור חשיפת המותג תקשורת של הענף בעיתונות הכתובה, באינטרנט ובטלוויזיה, האם זה מותג שמהמרים עליו, עד כמה שיתוף הפעולה עם הליגה מביא להימורים, פעילות לאורך זמן שמביאה לזיהוי הליגה עם הטוטו (כמו זיהוי וזכירות למשל ליגת "ווינר" בכדורגל גברים); תרומה לספורט ולקהילה; אהדה וכדומה (דו"ח סייגלשיפר, עמ' 10). קריטריונים אלו משמעותם הם כי רוב רובו של הכסף, אם לא כולו, הולך לקבוצות הגברים הנהנים מיתרון של שנים רבות בחשיפה תקשורתית ו"רייטינג".

84. **תקציב סך כל החסויות לגופי הספורט עומד על עשרות מיליוני שקלים, כאשר רוב רובו מועבר לליגת העל בכדורגל גברים**. בבואה להעניק חסות, המועצה להסדר ההימורים בספורט פונה לקהל גברי ומגדירה את פעילות הספורט ואת חווית הצפייה בו כעניין גברי. כך למשל, ליגות העל בכדורגל ובכדורסל מציעות קניית כרטיסים למשחקים בחבילות מוזלות לאבות ולבנים. בנוסף, שידורי הספורט, והפרסום סביבם מחזקים את התפיסה שספורט הנו עניין של גברים בלבד (דו"ח סייגלשיפר בעמ' 11).

85. אף אם נניח, לצורך העניין, כי תמחור ה"חסויות" נעשה לכאורה לפי שווי שוק אמיתי (אף על פי שהמתודות והנתונים שעליהם מתבססת טענה זו מעולם לא הוצגו לציבור ולא נדרשו לעמוד במבחן הביקורת), הרי שבמבחן התוצאה תמחור זה משקף ובו בזמן מייצר הפליה קיצונית בהקצאת תקציבים לענפי הספורט הנשיים, באופן המצריך את שינוי המדיניות.

86. הסכמים לא שקופים מנוגדים כמובן לכל נורמה של ממשל תקין וראוי שכל רשות מנהלית תנהג בשקיפות. בנוסף, יש לדרוש מהרשות לפרסם נתונים על הקצאת משאבים בפילוח מגדרי, על מנת לאפשר מעקב ופיקוח ציבורי אחר חלוקת המשאבים מנקודת מבט מגדרית, ולקדם מעורבות ציבורית בנושא השוויון המגדרי.

87. **מכל מקום, מה שברור הוא שעוד לפני שמגיעים למבחני התמיכה, הספורט הגברי זוכה ליתרון עצום. דווקא משום כך, חיוני להקפיד שלפחות התמיכות הציבוריות ייעשו באופן שמצמצם את הפער, ומעניק לנשים אפשרות להתקדם מקצועית ולצבור פופולאריות בפני עצמן.**

מחסור במסגרות המעודדות השתתפות ילדות ונערות בענפי ספורט

88. על מנת לקדם שוויון מגדרי בספורט יש לפתח תשתיות ולהגדיל באופן משמעותי את מספר הילדות העוסקות בספורט באמצעות הקמת קבוצות של ילדות בספורט בכל הענפים מגיל צעיר – כחלק

מההתפתחות הטבעית שלהן, כפי שנעשה ביחס לבנים ואף יותר מכך. תכלית זו אינה מושגת מכיוון שבנוסף להבניה החברתית הקיימת, המסלילה בנות ונערות שלא לעסוק בספורט תחרותי, היצע הפעילויות הזמין לילדות ונערות בתחום הספורט הנו מוגבל ומצומצם יחסית לאפשרויות העומדות בפני בנים ונערים.

89. בנוסף לצורך במסגרות עבור ילדות, שבהן יצמח הדור הבא של הספורטאיות (עתודה לספורט המקצועי), יש חשיבות רבה ליצירת אופק תעסוקתי רחב לספורטאיות באמצעות יצירת הזדמנויות לנשים לעסוק במקצועות השונים הקשורים בספורט ובכלל זה אימון, ניהול שיפוט וכדומה, מקצועות אשר מאפשרים המשכיות ואופק תעסוקתי לספורטאיות גם לאחר פרישתן מעיסוק פעיל בספורט.

הקצאה בלתי שוויונית של מתקני ספורט

90. על פי נוהל משרד הפנים, תמיכה הניתנת על ידי רשות מקומית אינה רק תמיכה כספית, אלא גם טובת הנאה עקיפה ובכלל זה גישה למתקנים עירוניים. מכאן שהוראות הנוהל מחייבות גם בכל הנוגע להנגשת מגרש אימונים מתאים לעותרות ובכל הנוגע להיתר השימוש במתקנים העירוניים המיועדים לאימונים ולטורנירים בינעירוניים. בנוסף, חובתה של רשות מקומית להעמיד את המתקנים העירוניים לרשות כלל הציבור ברשות המקומית, וזאת מבלי שישקלו שיקולים זרים או מוטים, וללא הפליה (עע"מ 3307/04 קול אחר בגליל נ' המועצה האזורית משגב (מיום 4.4.2005)).

91. כאשר קבוצה נאלצת לצמצם את מספר האימונים המתקיימים בשגרה, או לפגוע באיכותם, בשל העדרם של מתקנים מתאימים לצרכיה, ובשל חלוקת שעות בלתי שוויונית ומפלה בהקצאתם, היא נותרת מאחור הן מבחינת רמתה המקצועית והן מבחינת יכולתה לעמוד בקריטריונים שלפיהם תתקצב על פי תבחינים לחלוקת כספים (ר' בג"ץ 720/82 אליצור אגוד ספורטיבי דתי סניף נהריה נ' עיריית נהריה, לז' (3) 170 (1983)).

92. חוסר יכולת של קבוצה להתאמן ולקיים משחקים תחרותיים תקניים אינו עניין טכני וזניח אלא מהותי – קיומם של אימונים סדירים, במתקנים ראויים, ובשעות נגישות, הם למעשה קריטריון ותנאי נדרש על פי תבחיני העירייה לחלוקת תמיכות, מאחר ועל-פי התבחינים של המשיבה 1 לשנת 2021, "התמיכה לקבוצת הייצוג מוגבלת לשיעור של 25% מעלות הפעילות הנתמכת של האגודה עבור כל פעילות האגודה/המועדון (קבוצת הייצוג כולל כל שאר הקבוצות)".

93. בנסיבות אלה, בהיעדר הקצאה של מתקנים ראויים בשעות ראויות, לילדות, נערות ונשים, פעילות המועדון של הנשים - הן של קבוצת הייצוג, והן של קבוצות אחרות של נשים, ילדות ונערות – נפגעת פעמיים – פעם אחת, בהיעדר קיום הפעילות, באופן שהפעילות נמנעת באופן קטיגורי או מוגבלת, ופעם שניה – בהשפעה ישירה על התקציב של קבוצת הייצוג שנגזר מהיקף הפעילות.

ד. אבל יש העדפה מתקנת...

94. העדפה מתקנת היא פרקטיקה המכוונת להגשמת שוויון מהותי וההצדקות לקיומה מבוססות על מספר טיעונים מרכזיים: טיעון הצדק המתקן, המכוון לתיקון עוולות שנעשו כלפי קבוצות מסוימות; טיעון הצדק החלוקתי, המבקש לחזק קבוצות מסוימות שהופלו; וכן טיעונים תועלתניים המכוונים ליצירת חברה מגוונת, למיקסוס התועלת החברתית מהקצאת המשאבים ולמיצוי ההון האנושי בדרך היעילה ביותר (סומר ופינטו, בעמ' 198; הילי מודריק-אבן חן **העדפה מתקנת בישראל: הגדרת מדיניות והמלצות לחקיקה**, המכון הישראלי לדמוקרטיה 9, 15 (2005)).

95. בית המשפט הכיר בצורך לבצע "העדפה מתקנת" במצבים בהם קיים חוסר שוויון אינהרנטי בין נשים וגברים, וזאת על מנת למנוע את הנזחה אי השוויון. ראו לעניין זה את דברי השופט מצא **בבג"ץ שדולת הנשים**: "רעיון 'ההעדפה המתקנת' (או: "המקדמת" "affirmative action") נגזר מעקרון השוויון, ועיקרו הוא בהעמדת אמצעי של מדיניות משפטית להגשמת השוויון כנורמה חברתית תוצאתית. לבו של עקרון השוויון (על-פי התפיסה המסורתית) הוא ב"יחס שווה אל שווים", וביטוי הרגיל בחיי החברה הוא במתן הזדמנות שווה לכול.

96. **דא עקא, שמתן הזדמנות שווה עשוי להשיג תוצאה שוויונית רק כאשר האוכלוסיות המתמודדות עושות כן מעמדת מוצא שהיא פחות או יותר שווה; שכן רק בתנאים של שוויון התחלתי הינן בעלות סיכויים שווים להשיגה.** לא כן הדבר באוכלוסיה המורכבת מקבוצות חזקות במיוחד ומקבוצות חלשות במיוחד. פער ניכר בשוויון היכולת, בין שמקורו בחוקים מפלים שהיו תקפים בעבר ועברו מן העולם, ובין שנוצר בעטיין של תפיסות עולם פסולות שהשתרשו בחברה, מגביר את סיכויי הקבוצות החזקות וגורע מסיכויי הקבוצות החלשות. ההעדפה המתקנת באה לאזן פער זה. היא מבוססת על התפיסה, כי בחברה שחלק ממרכיביה מצויים בעמדת מוצא נחותה, אין די במתן הזדמנות שווה לכול" (בג"ץ 453/94 **שדולת הנשים בישראל נ' ממשלת ישראל**, מח (5) 501, 516 (1994)).

97. כפי שפרטנו במבוא, ועדות ומוסדות רשמיים הכירו בצורך בהעדפה מתקנת של ספורט הנשים על מנת שניתן יהיה להתגבר על הפליה היסטורית ומבנית (ועדת לוין, התחייבויות המדינה, לאחרונה בעקבות בג"ץ 856/16 **שטרק נ' המועצה להסדר ההימורים בספורט (פסק דין מיום 17/04/19)**).

98. אולם העדפה מתקנת אינה יכולה להתבטא רק במתן תקציב ייחודי וייעודי לנשים. העדפה מתקנת היא נדבך נוסף על תשתית שאמורה להיות שוויונית מלכתחילה. תכליתה היא צמצום פערים היסטוריים. אין טעם אמיתי בקביעת תקציב בסיס המחולק באופן מפלה, ועל גביו לתת העדפה מתקנת, שכן מצב כזה לא יוביל לצמצום ההפליה המיוחל. להיפך, יש בה אף משום התעתוע, האשליה שהנושא מטופל רק דרך ההקצאות הייעודיות. העדפה מתקנת חייבת להתבטא גם בעיצוב הקריטריונים והדרישות הבסיסיים, ובהסתכלות על חלוקת המשאבים בעין מגדרית.

ה. מן הכלל אל הפרט

99. העתירה המונחת בפני בית המשפט הנכבד הוגשה על-ידי שתי עותרות - קבוצת כדורגל הנשים "בנות נתניה" - המשחקת בליגת העל (בדיוק כמו המשיבה 3 - קבוצת הגברים מכבי נתניה), וקבוצת כדורסל הנשים - אליצור נתניה נשים, המשחקת בליגה הלאומית (בדיוק כמו קבוצת הגברים אליצור קוסמוס נתניה, המשיבה 2).

100. בנסיבות אלה, חלוקת התקציבים מטעם המשיבה 1 הייתה אמורה להיות שווה. אלא שבמקום לחלק את התקציבים באופן שוויוני (ואף לתת העדפה מתקנת לנשים), קבעה המשיבה 1 תבחינים לחלוקת הכספים, שכל כולם אפליה מובהקת ובוטה של קבוצות הנשים. התוצאה של התבחינים היא פגיעה חמורה בנשים, ורק בנשים, תקצוב נמוך יותר של קבוצות הנשים, שאף הולך ופחות משנה לשנה, עד להיעלמותן של קבוצות הנשים בהיעדר תקציב.

101. קריאה מושכלת במסמך שעניינו "שינוי והבהרות בנוגע לתבחינים לחלוקת תמיכות ספורט לקבוצות ייצוג לשנת 2021", נספח ב' עמ' 6 לתגובת המשיבות 1-2, מבהירה היטב את כל האמור לעיל (ההדגשות אינן במקור):

"התבחינים החדשים לקבוצות הייצוג לשנת 2021 שאושרו במועצה ביום 3.6.20 מבוססים על הזדמנות שווה לקבוצות מאותה ליגה ועל אחוזים מעלות הפעילות הנתמכת תוך שימוש במבנה חלוקה פשוט יותר.

עלות פעילותה של קבוצת ייצוג מושפעת מהיקף פעילות, קהל צופים, עניין לציבור, השקעות בעלים, תקשורת וכדומה. התבחין המבוסס על אחוזים מעלות הפעילות מביא לידי ביטוי את הפרמטרים השונים שמשתקפים ובאים לידי ביטוי באופן מעשי בהיקפה הכספי/העלות של הפעילות הנתמכת.

התבחינים החדשים מביאים בחשבון את ההבדלים בין קבוצות הייצוג ואת מדיניות העיריה שמעוניינת לתמוך בקבוצות הייצוג אולם לא מעוניינת לממן את כולה או רובה של הפעילות הנתמכת ולפיכך הוגבלה התמיכה בשיעור של עד 25% מעלות הפעילות (עבור כל פעילות האגודה/המועדון, דהיינו קבוצת הייצוג כולל שאר הקבוצות בכל הגילאים שמשחקות בליגה) וזאת מדו"ח כספי מבוקר של שנה קודמת.

התמיכה לקבוצה הוגבלה בסכום שלא יעלה על 3,750,000 ש"ח שנקבע לפי עמדת העיריה כסכום מקסימלי לנושא זה.

(להשתתפות העיריה נוספים כמובן כספים שמקבלות הקבוצות ממקורות נוספים כגון הטוטו, מרכזי הספורט ומקורות נוספים).

עוד נקבע בישיבת מועצת העיריה מיום 3.6.20 תוספת עידוד עילות נערות ונשים בקבוצות הייצוג בסך של 20% (לעומת 10% בתבחינים הישנים) כחלק מהמדיניות העירונית לקדם ולעודד פעילות נערות ונשים.

יובהר כי בהתאם לתבחינים אם תישאר יתרה לאחר סוף תהליך החישוב הנ"ל, היתרה תחולק בין הקבוצות שלא מיצו עדיין את תקרת ה-25% ועד למיצוי מלא של תקציב התמיכה".

102. מקריאת התבחינים עולה בבירור כי התוצאה של יישומם חייבת להיות אחת- הקטנת תמיכת המשיבה 1 בקבוצות ספורט הנשים, והעברת הפרשי התמיכה לקבוצות הגברים. כך, המשיבה קובעת קריטריונים לחלוקת הכספים, כאשר ידוע לה היטב שקבוצות הנשים בנחיתות משמעותית בהם – כך לגבי היקף הפעילות, כך לגבי מספר הצופים, השקעות בעלים, תקשורת וכו'.

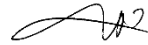
103. עיון בפירוט התקציב והתמיכה של העיריה שצורף כנספח לעתירה, שופך אור על האפליה שבתבחינים לשנת 2021. ניקח למשל את הנתונים לשנת 2020. בשנת 2020 – העבירה העיריה את הסכומים הבאים לקבוצות:

- לקבוצת כדורסל הנשים אליצור נתניה הועבר סכום של 235,442 ₪. סכום זה היווה 113% מתקציב הוצאות בפועל (תקציב משוער עקב שנת קורונה, מתבסס על 2019 בהפחתה של 30%).
- לקבוצת הכדורגל בנות נתניה – הועבר סכום של 568,501 ₪, המהווה 105% מתקציבה.
- לקבוצת כדורגל הגברים – מכבי נתניה – 4,675,977 ₪, המהווה 27% בלבד מתקציבה.

104. כפי שניתן לראות בבירור מהנתונים, בעוד שהתמיכה העירונית אצל קבוצות הנשים מהווה את עיקר התקציב ומכסה בקושי את עלות הפעילות בפועל – 74% (כדורסל – 2018), 52% (כדורסל 2019), 105% (כדורגל 2020), 113% (כדורסל 2020), הרי שאצל קבוצת הגברים – היא היתה בשיעור של 17% (2018), 15% (2019) ו-27% (2020) – וגם זה באופן חד פעמי בעקבות קבלת כספי הפירוק של מכבי נתניה באותה שנה). במלים אחרות, הגבלה התמיכה בשיעור של 25% מעלות הפעילות מפלה נשים באופן מובהק.

105. יתרה מזאת, שוב מדובר במעגל שוטה. תקצוב חסר לקבוצות הנשים מוביל בהכרח לכך שהאטרקטיביות שלהן יורדת, הקבוצה אינה יכולה לטפח פעילות נוער וילדות, לשלם שכר ראוי לספורטאית ולמאמנת, להעמיד מתקני אימונים ראויים וסגל אימון מקצועי. בהיעדר אטרקטיביות שחקניות מוכשרות רבות מבינות שאין לאן לשאוף ולא נכנסות לענף. כך נוצר קושי בצמיחת הענף, הפעילות מצטמצמת מדי שני וחוזר חלילה, וכמובן מעל הכל מרחפת סכנה מיידית ומוחשית של חיסול הפעילות של קבוצות הנשים, בהיעדר תקציב (ראו התייחסות לסוגיה זו בפסקה 11 לפסק דינו של השופט גד גדעון בעניין באר שבע)..

106. זאת ועוד - כבר כיום, השחקניות בקבוצות העותרות אינן יכולות להתפרנס מספורט בלבד, ואינן מקיימות אימונים תכופים ויקרים, וזאת בשל המצב הכלכלי של קבוצתן. מצב זה פוגע, כמובן, גם ביכולת של הקבוצות להשתפר במדדים של הישגיות, רייטינג וביכולתם להשיג חסויות, כאשר

מלכתחילה האתגר שם גדול במיוחד, וכך, שוב, מונצח מצבן הנחות גם ביחס למקורות הכנסה פוטנציאליים אחרים.

107. אילו עוגת התקציב הייתה מחולקת באופן שוויוני יותר, יש להניח שבתוך שנים ספורות הפערים המקצועיים היו מצטמצמים וקבוצות הנשים, בדומה לקבוצות הגברים, היו יכולות להתפתח ולהקדם, להעסיק שחקניות בשכר, המקדישות את כל מרצן לאימון ולעיסוק בספורט, ויש להניח כי ההישגים והעניין הציבורי בעקבותיהם, היו בהתאם לאור ההשקעה הרבה של העותרות והישגיהן המרשימים.

108. אכן, אמנם למבחני התמיכה הוכנסה תוספת של עידוד נשים, כהעדפה מתקנת. אלא שהעדפה מתקנת אינה יכולה לפצות על מצב של חלוקה בלתי שוויונית של עיקר המשאבים והתקציבים. היא אמורה לבוא בנוסף אליהם. ראש וראשון הוא שהקריטריונים לחלוקת הכספים יהיו שוויוניים, ושהכספים הציבוריים יחולקו שווה בשווה בין המינים השונים. וודאי, שמתן העדפה מסוימת, לאחר גגיעה אנושה בתקציב הבסיסי, איננה פותרת את הבעיה.

סיכום (אופטימי)

109. 57,900 צופים וצופות הריעו באצטדיון בעיר ליון שבצרפת לנבחרת ארה"ב על זכייתה בגמר המונדיאל האחרון. היא ניצחה את נבחרת הולנד 2-0. בארה"ב צפו במשחק 14 מיליון איש, רייטינג מעט גבוה יותר מאשר לגמר מונדיאל הגברים שנערך שנה קודם לכן. בהולנד צפו במשחק 5.5 מיליון צופים וצופות - רייטינג חסר תקדים. המונדיאל הוכיח כי ספורט נשים לא חייב להיות אנקדוטה, אלא יכול לכבוש את מרכז הבמה. הוא מסעיר, מעניין ומעורר עניין.

110. בישראל לעומת זאת, ובנתניה באופן ספציפי, קבוצות הספורט התחרותי של הנשים נאבקות על קיומן ועל עתידן.

111. לבית המשפט תפקיד חיוני בהגנה על זכויות נשים, מול מקבלי החלטות, שבאופן כללי ובפרט בספורט לוקים בנקודות עיוורון רבות ביחס לצרכי קבוצות ספורט הנשים. עליו לזהות את המנגנונים המצניחים את אי השוויון ולנטרל אותם. רק כך, נוכל כחברה לנצח.

גלי זינגר, עו"ד

רעות שאער, עו"ד

ב"כ המבקשות להצטרף